

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 152/02

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 16. apríla 2003 v senáte zloženom z predsedu senátu Jána Klučku a zo sudcov Alexandra Bröstla a Ľudmily Gajdošíkovej prerokoval sťažnosť Ing. I. M., bytom K., zastúpeného advokátom JUDr. R. Ž., K., vo veci porušenia jeho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho práva na prerokovanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II vo veci vedenej pod sp. zn. 29 C 35/98 a takto

r o z h o d o l:

1. Základné právo Ing. I. M. na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II vo veci vedenej pod sp. zn. 29 C 35/98 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Košice II **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 35/98 konal bez zbytočných prietahov.

3. Ing. I. M. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie vo výške 40 000 Sk (slovom štyridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Košice II j e p o v i n n ý nahradiť Ing. I. M. trovy konania vo výške 12 400 Sk (slovom dvanásťtisíc štyristo slovenských korún) do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet advokáta JUDr. R. Ž., K.

O d ô v o d n e n i e:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 21. augusta 2002 doručené podanie Ing. I. M. (ďalej len „sťažovateľ“), bytom K., zastúpeného advokátom JUDr. R. Ž., K., označené ako „Návrh na začatie konania v zmysle ust. čl. 130 ods. 1 písm. f Ústavy Slovenskej republiky“. Z jeho obsahu vyplynulo, že sťažovateľ namieta porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a jeho práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) vo veci jeho návrhu na začatie konania o povinnosti uverejniť opravu nepravdivých a pravdu skresľujúcich údajov v hromadnom informačnom prostriedku, ktorý je na okresnom súde vedený pod sp. zn. 29 C 35/98.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol:

„Návrh na začatie konania som podal dňa 26. 1. 1998 (pred vyše štyri a pol rokom) a konanie aj napriek dlhému časovému odstupu (a podľa môjho názoru aj právnej a skutkovej jednoduchosti) dodnes nie je právoplatne skončené. Vec sa stále nachádza na úrovni súdu I. stupňa.

Pre ilustráciu zbytočných prietáhov v konaní Okresného súdu Košice II Ústavnému súdu SR uvádzam, že celé konanie prebiehalo nasledovne:

- 18. 11. 1997 – uverejnenie anonymného článku „Stanovisko 1. FC“ v denníku „Košický večer“;*
- 26. 1. 1998 – moje podanie Návrhu na začatie konania;*
- 1. 10. 1998 – prvé pojednávanie (odporca sa nedostavil) ;*
- 10. 12. 1998 – druhé pojednávanie (odporca sa nedostavil);*
- 21. 11. 2000 – tretie pojednávanie (praceneschopnosť sudkyne);*
- 1. 3. 2001 – zrušené pojednávanie na ktoré som bol predvolaný (praceneschopnosť sudkyne);*
- 2. 10. 2001 – štvrté pojednávanie (kompletná neúčast' protistrany);*
- 20. 6. 2002 – moje podanie Sťažnosti na prietahy v konaní (do dnešného dňa bez akejkoľvek reakcie zo strany porušiteľa).*

K uvedenej chronológii dodávam, že za takmer 5 rokov (presne 4 roky, 9 mesiacov a 3 dni) od uverejnenia inkriminovaného článku som ako navrhovateľ nebol na pojednávaniach ani len vypočutý...

Pre porovnanie:

a) Na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 1.000, - Sk som pod hrozbou zastavenia súdneho konania dostal od porušiteľa lehotu 3 (slovom tri) dni – 18. 5. 1998 spísal Okresný súd Košice II Výzvu, 22. 5. 1998 som v schránke našiel Oznam o uložení zásielky, v najbližšom možnom termíne som si ju na pošte vyzdvihol a 26. 5. 1998 bola príslušná čiastka sťažovateľovi zaplatená... (viď príloha č. 1);

b) V čase medzi druhým a tretím vytýčeným pojednávaním (od 10. 12. 1998 do 21. 11. 2000 uplynuli bez 19 dní rovné 2 roky) porušiteľ namiesto konania vo veci zamietnutím rozšírenia môjho podania v Uznesení z 22. 3. 1999 zbytočne zaťažil Krajský súd v Košiciach (citujem z jeho Uznesenia z 30. 12. 1999: „... súd prvého stupňa vychádzal z nesprávneho právneho názoru pri rozhodovaní o návrhu žalobcu...“);

c) Po dvoch odročeniach kvôli praceneschopnosti sudkyne (medzi tretím a štvrtým pojednávaním uplynul bez 50 dní ďalší rok) porušiteľ nevyužil svoju zákonnú možnosť dať žalovaných predviesť (ani im uložiť poriadkovú pokutu), takže na pojednávaní dňa 2. 10.

2001 sa spomedzi žalovaných neobjavil nikto, hoci porušiteľ mal k dispozícii všetky mne dostupné a ním požadované informácie o adresách... (viď príloha č. 2);

d) Od štvrtého pojednávania už nebolo vytyčené žiadne ďalšie pojednávanie (hoci od 2. 10. 2001 dodnes uplynul bez 42 dní ďalší rok...).

... Vzhľadom na vyššie uvádzaný stav mám dôvodne za to, že moje ústavné právo na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je postupom Okresného súdu Košice II porušené a sústavne porušované, a to z dôvodu, že označená vec nie je prejednaná a prejednávaná bez zbytočných prieťahov, čiže tak, ako to má na zreteli ust. čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, takže je zjavne porušené a sústavne porušované aj moje právo na spravodlivé prerokovanie mojej veci v primeranej lehote, zakotvené v čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach a základných slobodách.

... Spoukazom na uvedený stav som nútený konštatovať, že v priamom dôsledku zbytočných prieťahov v konaní Okresného súdu Košice II mám dlhodobu existenčné problémy, ktoré sa neustále zhoršujú:

1. V priamej nadväznosti na uverejnenie inkriminovaného článku „Stanovisko 1. FC“ som prišiel o zamestnanie v redakcii denníka Korzo (viď moje Doplnenie a rozšírenie návrhu s prílohou zo 16. 8. 2002 – sp. zn. 29 C 35/98 na Okresnom súde Košice II);

2. Na nečakane dočasnou poste športového redaktora novovzniknutého denníka Korzár som bol v daných súvislostiach verejne spoločensky pourázaný a dehonestovaný trénerom a funkcionárom dotyčného futbalového klubu 1. FC Košice J. K. (viď článok „Zauťočil v priestore vyhradenom výlučne novinárom!“, ktorý denník Korzár uverejnil v pondelok 17. 8. 1998 – príloha č. 5);

3. V daných súvislostiach sa mi ako profesionálnemu športovému redaktorovi denníka Korzár verejne vyhrážal fyzickým násilím ten istý tréner a funkcionár dotyčného futbalového klubu 1. FC Košice J. K. (viď článok „J. K. sa vyhrážal novinárovi polámaním rúk a nôh...“, ktorý denník Korzár uverejnil v pondelok 10. 8. 1998 – príloha č. 6 + svedecké výpovede a ďalšie právne úkony pred orgánmi činnými v trestnom konaní v súvislosti s trestnou vecou proti J. L., vedenou na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 5 T 235/99 a 1 T 427/99).

4. Ako profesionálny športový redaktor denníka Korzár som bol v daných súvislostiach pri výkone svojho povolania fyzicky napadnutý s ujmom na zdraví – počas domáceho marssuperligového zápasu dotyčného futbalového klubu 1. FC Košice s Duklou Banská Bystrica v sobotu 15. 8. 1998 na štadióne Lokomotívy, a to priamo v sektore vyhradenom výlučne novinárom (viď už spomínaná príloha č. 5 + trestná vec proti J. L., vedená na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 5 T 235/99 a 1 T 427/99);

5. Po nečakane dočasnom pôsobení na poste športového redaktora denníka Korzár som pri zmene vydavateľa opäť prišiel o miesto a od 1. 12. 2000 som dodnes dlhodobo nezamestnaný – po strate nároku na podporu v nezamestnanosti som sa od 1. 9. 2001 ocitol v zložitej existenčnej situácii bez akéhokoľvek trvalého finančného príjmu a z dôvodu právnej nevyjasnenosti môjho novinárskeho postavenia pre prieťahy v konaní zo strany porušiteľa (i oprávnenosti výpovede) aj bez reálnej šance na nejaké vhodné redakčné miesto v regióne s takým vysokým stavom nezamestnanosti (viď výpoveď zo 16. 8. 2000 a potvrdenie Národného úradu práce – prílohy č. 7 a č. 8)...

... Z vyššie uvedených dôvodov trvám na ústnom pojednávaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky.

Na základe vyššie uvedeného ako navrhovateľ navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky prijal toto uznesenie: Návrh navrhovateľa – sťažovateľa sa prijíma na ďalšie konanie pred Ústavným súdom Slovenskej republiky. Po vyžiadaní spisov od porušiteľa nech je v ďalšej nadväznosti vydané toto rozhodnutie:

Základné právo Ing. I. M. na prerokovanie jeho veci pred súdom bez zbytočných prieťahov a na prejednanie jeho veci v primeranej lehote, zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach a základných slobodách, postupom porušiteľa v konaní sp. zn. 29 C 35/98 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje porušiteľovi Ústavy SR a Európskeho dohovoru o ľudských právach a základných slobodách vo veci konať.

Ústavný súd Slovenskej republiky zároveň zakazuje porušiteľovi pokračovať v porušovaní Ústavy SR a Európskeho dohovoru o ľudských právach a základných slobodách.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva navrhovateľovi finančné zadostučinenie v celkovej sume 935. 000,- Sk, ktoré mu je porušiteľ povinný zaplatiť v lehote do 1 mesiaca od doručenia rozhodnutia na adresu navrhovateľovho bydliska.“

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na svojom neverejnom zasadnutí 18. septembra 2002 a keďže nezistil dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), prijal ju na ďalšie konanie.

Sťažovateľ ďalej doručil 20. septembra 2002 ústavnému súdu „Doplnenie Návrhu na začatie konania, ktorý bol Ústavnému súdu SR doručený 21. 8. 2002 spolu s desiatimi prílohami“. V prílohe k podaniu sa nachádzali ako dokumenty fotokópia článku „Stanovisko 1. FC“ uverejneného v denníku „Košický večer“ 18. novembra 1997, fotokópia „Návrhu na začatie konania o povinnosti uverejniť opravu nepravdivých a pravdu skresľujúcich údajov v hromadnom informačnom prostriedku“ z 26. januára 1998 a fotokópia „Žiadosti o tlačovú opravu“ z 2. januára 1998.

Sťažovateľ v doplnenom podaní namietol, že v konaní za takmer 5 rokov nebol ani len vypočutý a že *„z procesného konania porušiteľa ... vyplývajú zbytočné prieťahy v konaní Okresného súdu Košice II ... a nepochopiteľná vedomá snaha porušiteľa paralyzovať uplatnenie môjho práva na ochranu osobnosti“*.

Po prijatí sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie ústavný súd výzvou z 23. septembra 2002 požiadal predsedu okresného súdu o vyjadrenie ku konaniu ústneho pojednávania v lehote 10 dní od doručenia výzvy. Rovnakú výzvu (v rovnakom termíne a s rovnakou lehotou na vyjadrenie) ústavný súd zaslal aj sťažovateľovi.

Stanovisko predsedu okresného súdu bolo ústavnému súdu doručené 4. októbra 2002 a z jeho obsahu vyplynulo:

„... S poukazom na § 53 ods. 1 zákona o organizácii Ústavného súdu SR, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov som toho názoru, že predmetná sťažnosť nie je prípustná, nakoľko sťažovateľ nevyčerpal všetky prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv účinne poskytuje.

Z ust. § 19 zákona o štátnej správe súdov totiž vyplýva, že sťažnosť sa podáva na príslušnom orgáne štátnej správy súdu. Sťažovateľom ale takáto sťažnosť podaná nebola. Je síce pravdou, že v napadnutom spise sa nachádza podanie sťažovateľa, doručené tunajšiemu súdu dňa 20. 6. 2002, ktoré je nazvané ako „sťažnosť“, avšak toto bolo adresované Okresnému súdu Košice II k príslušnej spisovej značke, teda nie orgánu štátnej správy súdu. Z textu tohto podania pritom vyplýva, že ho podáva „žalobca (teda sťažovateľ) v zastúpení advokátom“, ktorému je iste citované ustanovenie zákona o štátnej správe súdu známe.

Uvedené podanie nebolo zo spisu zákonnou sudkyňou vylúčené, pričom o podaniach adresovaných do konkrétnych súdnych spisov môžu rozhodovať len vo veci konajúci sudcovia. V tejto súvislosti poukazujem aj na skutočnosť, že JUDr. V. K., ktorej je predmetná vec pridelená, čerpala v dňoch 16. 7. – 2. 8. 2002 (14 dní) a 15. 8. – 4. 9. 2002 (13 dní) dovolenku a od 5. 9. 2002 je nepretržite práceneschopná.

K samotnému obsahu spisu je potrebné uviesť, že návrh na začatie konania síce bol podaný dňa 26. 1. 1998, avšak po podaní žaloby žalobca menil okruh žalovaných, a to najprv dňa 2. 4. 1998 a neskôr až dňa 21. 12. 1998, kedy upresnil účastníkov konania na strane žalovaných. Tým, že takto urobil až po uplynutí jedenástich mesiacov, sám spôsobil prieťah v konaní, nakoľko označenie žalovaných je procesnou povinnosťou žalobcu, nie súdu.

O zmene návrhu žalobcu rozhodla konajúca sudkyňa dňa 22. 3. 1999 a v dôsledku žalobcom podaného odvolania sa spis v čase od 23. 6. 1999 do 1. 2. 2000 nachádzal na Krajskom súde v Košiciach. Nemožno pritom hovoriť, ako to uvádza sťažovateľ v návrhu adresovanom Ústavnému súdu, o zbytočnom zaťažení Krajského súdu, pretože takéto rozhodnutia prináležia odvolacím súdom na základe zákona.

Bezprostredne po doručení rozhodnutia Krajského súdu bol daný pokyn pre doručenie tohto uznesenia účastníkom konania. Keďže doručovanie jednému zo žalovaných bolo bez pozitívneho výsledku, zisťovala konajúca sudkyňa jeho pobyt a v júli 2000 vytýčila

termín pojednávania na 21. 11. 2000. Toto pojednávanie bolo odročené na deň 1. 3. 2001 z dôvodu práceneschopnosti konajúcej sudkyne, rovnako pojednávanie určené na tento deň bolo odročené z rovnakého dôvodu. Som však toho názoru, že práceneschopnosť sudcu nemožno považovať za ním spôsobený prieťah v konaní.

Po nástupe konajúcej sudkyne do zamestnania dňa 9. 3. 2001 vyzvala právneho zástupcu žalobcu na oznámenie presných adries žalovaných, u ktorých sa zásielky vrátili súdu ako nedoručiteľné. V uvedenej výzve bola žiadosť o oznámenie uvedených údajov obratom. Právnomu zástupcovi žalobcu bola výzva doručená dňa 21. 3. 2001. Napriek tomu uvedené oznámenie bolo právnym zástupcom žalobcu doručené súdu až po šiestich mesiacoch, konkrétne dňa 28. 9. 2001, pričom termín pojednávania bol určený už v máji na deň 2. 10. 2001.

Z procesných dôvodov muselo byť pojednávanie určené na deň 2. 10. 2001 odročené. Domnievam sa však, že túto skutočnosť spôsobila žalujúca strana vzhľadom na nerešpektovanie výzvy súdu na presné označenie žalovaných tak, aby týchto bolo možné na pojednávanie riadne predvolať. Právny zástupca žalobcu pritom z príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku má vedomosti o svojich procesných povinnostiach pri označovaní účastníkov konania.

Následne konajúca sudkyňa zisťovala skutočnosti ohľadom v spore označených žalovaných a v mesiacoch január a marec 2002 vyzývala na doručenie vyjadrenia k veci, resp. toto vyjadrenie zaslala ostatným účastníkom konania.

V mesiaci máj 2002 sa tri z doručovaných zásielok vrátili súdu ako nedoručiteľné.

Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti mám za to, že dĺžka predmetného konania je spôsobená predovšetkým procesnými prekážkami, ktoré v značnej miere zapríčinila žalujúca strana, ako som to vyššie uviedol.

Nezanedbateľná je aj skutočnosť, že k 31. 8. 2002 bolo v súdnom oddelení vo veci konajúcej sudkyne 503 nevybavených vecí, z toho 109 vecí starších ako 2 roky a tento objektívny dôvod neumožňuje priebežnejšie konať v namietanej veci, pričom v danom prípade sa navyše jedná o skutkovo náročný spor.

Zároveň Vám oznamujem, že netrvám na tom, aby ústavný súd konal o veci samej na ústnom pojednávaní a súhlasím s upustením od neho. “

Stanovisko sťažovateľa k otázke vhodnosti ústneho pojednávania bolo ústavnému súdu doručené 25. októbra 2002 a sťažovateľ v ňom uviedol:

«Dňa 18. novembra 1997 boli v denníku Košický večer bez akejkoľvek opory v zákonoch uverejnené o mojej osobe nepravdivé a pravdu skresľujúce údaje v kombinácii s urážajúcimi výroky, a to v nikým nepodpísanom článku „Stanovisko 1. FC“. Napriek tomu, že som podnikol všetky zákonom predpísané kroky na opravu daného stavu, za takmer 5 rokov som u porušiteľa mojich základných práv, t. j. Okresného súdu Košice II, nenašiel v podstate žiadnu primeranú odozvu, ktorá by zodpovedala základným ustanoveniam Občianskeho súdneho poriadku, čo je v priamom rozpore s Ústavou Slovenskej republiky aj s Európskym dohovorom o ľudských právach a základných slobodách.

Keďže inkriminovaný článok mimoriadne negatívne zasiahol do môjho ďalšieho života a bez najmenej snahy o nápravu vo veci sa k jeho obsahu prihlásili aj súčasný vydavateľ a súčasný šéfredaktor denníka Košický večer (vid' spis označeného súdu sp. zn. 29 C 35/98), vo vnímaní verejnosti naďalej pretrváva falošný dojem o jednoznačnej oprávnenosti nepravdivých a pravdu skresľujúcich údajov z anonymného článku „Stanovisko 1. FC“.

Z uvedených dôvodov nevidím žiadnu príčinu, ktorá by v demokratickom a právnom štáte mohla spochybníť vhodnosť ústneho pojednávania vo veci, na ktorom som nútený trvať. V rámci ústneho pojednávania predložím ďalšie fakty na objasnenie veci.»

Sťažovateľ ďalej 6. februára 2003 doručil ústavnému súdu podanie označené ako „Sťažnosť navrhovateľa na porušenie ust. Čl.144 ods. 1 a Čl. 7 ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky Okresným súdom Košice II“, v ktorom uviedol:

„Dňa 21. 8. 2002 som na Ústavnom súde SR podal Návrh na začatie konania proti porušiteľovi mojich práv, Okresnému súdu Košice II, z dôvodu priet'ahov v konaní. Moja sťažnosť bola dňa 18. 9. 2002 Uznesením Ústavného súdu SR č. II. ÚS 152/02-11 prijatá na ďalšie konanie, pričom som ju doplnil dňa 20. 9. 2002. Dňa 25. 10. 2002 som podal Stanovisko k pripísu Ústavného súdu SR č. II. ÚS 152/02-15 z 23. 9. 2002.

Napriek týmto právnym skutočnostiam Okresný súd Košice II prijal dňa 12. 12. 2002 Uznesenie č. 29 C 35/98-135, ktoré bolo môjmu advokátovi doručené 22. 1. 2003 a ktoré je podľa môjho názoru v priamom rozpore s Ústavou Slovenskej republiky.

Z uvedeného dôvodu a s vysvetľujúcim odôvodnením v prílohe tohto listu („Podanie odvolania č. 2, resp. Odvolanie voči Uzneseniu Okresného súdu Košice II č. 29 C 35/98-135 z 12. 12. 2002“), týmto podávam na Ústavnom súde sťažnosť na postup Okresného súdu Košice II, ktorý už považujem za jednoznačné porušenie ust. § 1, § 2, § 3, § 6 a § 18 O. s. p., čo priamo súvisí s porušením ust. Čl. 144 ods. 1 a Čl. 7 ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky.

Ak zo strany príslušných súdov nedôjde k urýchlenej zákonnej náprave v predmetnej právnej veci, zásluhou meritórneho neriešenia ktorej (od podania Návrhu na začatie konania dňa 26. 1. 1998) som sa dlhodobo ocitol v neúnosnej právnej a existenčnej neistote,

doterajšie konanie predsedu senátu Okresného súdu Košice II, JUDr. V. K., budem nútený považovať za vedomé poškodzovanie mojich práv, hraničiace s ust. § 209 Trestného zákona.

Opätovne zdôrazňujem, že za vyše 5 rokov trvania konania som ako navrhovateľ nebol ani len vypočutý.“

Ústavný súd v danej veci nariadil verejné ústne pojednávanie na 12. marec 2003.

Svoju neúčast' na ústnom pojednávaní listom doručeným ústavnému súdu 11. marca 2003 ospravedlnil predseda okresného súdu „z dôvodu enormnej pracovnej zaneprázdnenosti“.

Po oboznámení ústavného súdu s faktami prípadu sťažovateľ uviedol:

„K tej situácii, ktorá tu odznela zo strany Okresného súdu Košice II, k jeho stanovisku môžem konštatovať tieto veci:

Článok bol uverejnený 18. 11. 1997. Ja som požiadal o tlačovú opravu 2. januára 1998, odmietnuté mi to bolo 5. 1. 1998 a návrh na začatie konania som podal 26. januára 1998. Po určitých prieťahoch, ktoré vznikli aj teraz na konci, som sa až dneska dostal ku spisu. Bolo mi dneska umožnené nahliadnuť a dneska som si mohol urobiť fotokópie z toho spisu.

Tak celková sumarizácia je asi taká. Malo sa uskutočniť 5 pojednávaní ohľadom tejto veci a boli iba dva dôvody neuskutočnenia týchto pojednávaní. A to buď sa nedostavili odporcovia, alebo práceneschopnosť sudkyne.

- 1. 10. 1998 – nedostavil sa odporca,*
- 10. 12. 1998 – odporca sa nedostavil,*
- 21. 11. 2000 – odporcovia sa síce dostavili, ale práceneschopnosť sudkyne,*
- 1. 3. 2001 – práceneschopnosť sudkyne,*
- 2. 10. 2001 – kompletná neúčast' protistrany.*

To znamená, že za celých päť rokov napriek tomu, že ja som sa ako navrhovateľ dostavil na všetky pojednávania, ktoré boli vytýčené, nedostal som žiadnu šancu, aby som bol čo i len vypočutý Okresným súdom Košice II. K tomu môžem povedať, že predseda senátu, sudkyňa Dr. K., nevyužila žiadnu z možností, ktoré jej ponúka zákon na ozajstné uskutočnenie pojednávania, to znamená Občiansky súdny poriadok. Napríklad, predvolanie

odporcov pod hrozbou pokuty a predvedenia - § 52 Občianskeho súdneho poriadku. Za ďalšie, pokračovanie v konaní aj keď sú účastníci nečinní, to jest prejednanie veci v neprítomnosti účastníka. V štandardnom prípade odporcov - § 101 ods. 2 a od 1. januára 2001 vzhľadom na novelizáciu Občianskeho súdneho poriadku sa písomnosť u právnických osôb zapísaných v obchodnom registri, za vedenie ktorého je zodpovedný súd, považuje za doručení po troch dňoch od vrátenia nedoručenej zásielky súdu. V danej situácii a v daných súvislostiach nemôžem hodnotiť počínanie Okresného súdu Košice II a predsedu senátu doktorky Kováčovej ináč ako zaujaté a nadržiavanie bývalému šéfredaktorovi Košického večera a terajšiemu hovorcovi ústavného súdu RSDr. Š. N., jednému z pôvodcov kauzy, a jeho spoločníkom pri zakrývaní ich snáh protizákonne ma poškodiť v zamestnaní.

Citované paragrafy, ktoré som namietal, boli predložené, povedané. Snád' by som ešte pridal § 117 Občianskeho súdneho poriadku, je tam priamy rozpor v konaní. Články ústavy tak isto boli... aj článok Európskeho dohovoru o ľudských právach. Jednoznačne považujem konanie Okresného súdu Košice II za hrubé porušenie môjho práva na spravodlivé prejednanie veci.

...Čo sa týka výšky finančného zadostučinenia, možno by sa tu dalo uvažovať nad tým, že prečo je taká výška. Jednoducho odo dňa, kedy som, aj vzhľadom na tento článok, prišiel o zamestnanie, tak je čisto ušlá mzda vo výške 17 000 Sk mesačne, o ktorú som prišiel tým, že som prišiel o zamestnanie v denníku Korzo a momentálne sa dlhodobo nachádzam na úrade práce. Som registrovaný na úrade práce. To znamená, že tá výška, tých 935 000 Sk je čisto ušlá mzda bez akýchkoľvek úrokov z omeškania.“

Právny zástupca sťažovateľa uviedol, že sa pridrižiava písomných podaní, ktoré sú k dispozícii, a vyhlásil, že v prípade úspechu si uplatňuje trovy zastupovania v konaní pred ústavným súdom.

Na výzvu sudcu spravodajcu sťažovateľ predložil do spisu uznesenie okresného súdu č. k. 29 C 35/98-135, na ktoré sa vo svojom písomnom stanovisku odvolával.

Ústavnému súdu bolo 24. marca 2003 doručené podanie právneho zástupcu sťažovateľa z 12. marca 2003 označené ako „Vyčíslenie trov právnej pomoci“, v ktorom uviedol:

„V právnej veci vyššie uvedenej značky – I. M. – porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov týmto Ústavnému súdu Slovenskej republiky vyčíslujem trovy právneho zastupovania.

Vo veci som vykonal tri úkony právnej pomoci (§ - 16 ods. 1 vyhlášky č. 163/2002 Z. z.) - prevzatie veci, písomné podanie Ústavnému súdu Slovenskej republiky, účasť na prejednaní veci.

Úkony prevzatia veci a podanie písomnej sťažnosti Ústavnému súdu Slovenskej republiky účtujem 1/3 výpočtového základu zo sumy Sk 11.693.- (§ - 13 ods. 8 vyhlášky č. 163/2002 Z. z.), čo predstavuje čiastku Sk 3.900.- + 100.- Sk režijný paušál x 2 = 8. 000.- Sk.

Úkon účasti na pojednávaní veci účtujem 1/3 výpočtového základu zo sumy Sk 12.811.- (§ - 13 ods. 8 vyhlášky č. 163/2002 Z. z.), čo predstavuje čiastku 4.270.- Sk + 100.- Sk režijný paušál.

Celkom k úhrade: 12.370.- Sk.

Uvedenú sumu nech je porušiteľ zaviazaný zaplatiť v prospech konta mojej kancelárie ... v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci.“

II.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...“. Domáhal sa tiež vyslovenia porušenia jeho práva upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru na prerokovanie veci v primeranej lehote.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ (II. ÚS 61/98),

pričom tento účel možno dosiahnuť zásadne právoplatným... rozhodnutím. Nepostačuje, že štátny orgán vo veci koná“ (II. ÚS 26/95). K vytvoreniu stavu právnej istoty preto dochádza až „právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (I. ÚS 10/98).

Pri posudzovaní otázky či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria súd považuje aj povahu prejednávanej veci.

Preskúmaním doterajšieho konania okresného súdu ústavný súd z vyžiadaného spisu vo veci sp. zn. 29 C 35/98 zistil nasledovné skutočnosti.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, ústavný súd zistil, že pred okresným súdom ide o konanie o povinnosti uverejniť opravu nepravdivých a pravdu skresľujúcich údajov v hromadnom informačnom prostriedku, t. j. o konanie o ochranu osobnosti. V tomto prípade ide o vec, ktorú nemožno považovať za právne či fakticky zložitú ani v súvislosti so zmenou pomerov na strane odporcov, resp. ich počtom (odporca v 1.- 4., resp. 5. rade). Pri účinnejšom a hlavne dôraznejšom postupe okresného súdu by sa konanie urýchlilo. So zreteľom na povahu veci pritom ide o takú vec, ktorá si vyžaduje pozornosť aj z hľadiska osobitnej rýchlosti konania, pretože sa priamo týka osobného statusu sťažovateľa.

2. Ďalším kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priet'ahov v konaní sp. zn. 29 C 35/98, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd hodnotil správanie sťažovateľa ako súčinnosť (zúčastnil sa na všetkých nariadených pojednávaniach, poskytol dostupné dôkazy), v dôsledku čoho jeho správanie neprispelo k celkovej dĺžke konania. Pokiaľ ide o zmeny a upresnenia návrhu zo strany sťažovateľa týkajúce sa účastníkov konania, tieto vyplynuli z priebehu samotného konania a ústavný súd ich nehodnotí ako procesné prekážky spôsobené sťažovateľom

(žalujúcou stranou v konaní pred okresným súdom), ktoré mali vplyv na celkovú dĺžku konania.

3. Tretím kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom v označenom súdnom konaní, bol postup samotného okresného súdu.

Po doručení návrhu s'ťažovateľa na začatie konania o povinnosti uverejniť opravu nepravdivých a pravdu skresľujúcich údajov v hromadnom informačnom prostriedku okresnému súdu 26. januára 1998 okresný súd s'ťažovateľa (žalobcu) vyzval 25. marca 1998, aby upresnil pasívne legitimovaného účastníka v lehote 15 dní. S'ťažovateľ v odpovedi na výzvu doručenej okresnému súdu 2. apríla 1998 upresnil odporcu a v zmysle § 20 zákona č. 81/1966 Zb. o periodickej tlači a o ostatných informačných prostriedkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o periodickej tlači“) ako odporcu uviedol šéfredaktora Košického večera. Okresný súd ďalej vyzval 18. mája 1998 s'ťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku. S'ťažovateľ tento poplatok zaplatil 26. mája 1998. Okresný súd potom výzvou z 2. septembra 1998 požiadal označeného odporcu o vyjadrenie k žalobe. Vyjadrenie bolo doručené okresnému súdu 11. septembra 1998.

S'ťažovateľ v podaní doručenom okresnému súdu 21. decembra 1998 upresnil účastníkov konania (zmena návrhu) na strane žalovaných. Okresný súd uznesením z 22. marca 1999 jeho návrh na zmenu návrhu na začatie konania zamietol (v odôvodnení uviedol, že okruh účastníkov konania je priamo daný v zákone o periodickej tlači). V odvolaní proti tomuto uzneseniu (doručené 12. mája 1999) doručenom okresnému súdu 27. mája 1999 s'ťažovateľ poukázal na pochybenie súdu a žiadal, aby pripustil vstup do konania ním označených účastníkov. Okresný súd postúpil spis Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) 21. júna 1999 (na krajský súd došiel 23. júna 1999). Krajský súd uznesením z 30. decembra 1999 zmenil napadnuté uznesenie okresného súdu (nesprávny právny názor) a pripustil účasť žalovaných v 2., 3. a 4. rade v konaní (okresnému súdu došlo 1. februára 2000).

Ústavný súd v okolnostiach prípadu zistil, že v období od doručenia návrhu (26. januára 1998) až do 22. marca 1999 okresný súd konal plynulo (vykonával potrebné procesné úkony a nariadil dve pojednávania, a to na 1. október 1998 a 10. december 1998, ktoré boli odročené z dôvodu neúčasti odporcu) a jeho postupu v tomto období nemožno vytýkať zbytočné prieťahy.

V období od 22. marca 1999 až do 1. februára 2000 (približne 10 mesiacov) rozhodoval o odvolaní sťažovateľa krajský súd.

Od mája 2000 okresný súd pripravoval pojednávania v označenej veci, pričom nariadil tri pojednávania vo veci ochrany osobnosti sťažovateľa (21. novembra 2000, 1. marca 2001 a 2. októbra 2001). Pojednávania nariadené na 21. november 2000 a na 1. marec 2001 boli odročené z dôvodu práceneschopnosti pojednávajúcej sudkyne, pojednávanie nariadené na 2. október 2001 okresný súd odročil z dôvodu neúčasti odporcu.

Z uvedeného vyplýva, že okresný súd v období od mája 2000 do októbra 2001, keď nariadil a súčasne odročil tri pojednávania, nekonal účinne a plynulo a jeho postup nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa vo veci, s ktorou sa obrátil na okresný súd.

Okresný súd po odročení pojednávania nariadeného na 2. október 2001 (pre neprítomnosť odporcov v 1. – 4. rade) v ďalšom období len opakovane zisťoval trvalý pobyt jedného z odporcov, ktorý bol známy aj na začiatku konania a vyplynul aj z poskytnutej súčinnosti sťažovateľa, a rozhodol uznesením z 12. decembra 2002 o návrhu sťažovateľa z 31. júla 2002 (doručeného okresnému súdu 16. augusta 2002) na pristúpenie ďalšieho účastníka do konania (odporcu v 5. rade). Od 2. októbra 2001 do 12. marca 2003 okresný súd nenariadil žiadne pojednávanie v označenej veci a svojím neúčinným postupom prispel k vzniku zbytočných prieťahov v konaní v tomto období (približne 17 mesiacov).

Z uvedených skutočností ústavný súd zistil, že z celkovej dĺžky doterajšieho konania pred okresným súdom vo veci sp. zn. 29 C 35/98, ktorá je v čase konania o sťažnosti

sťažovateľa pred ústavným súdom viac ako 5 rokov, okresný súd takmer tri roky nekonal plynulo a spôsobom, ktorým by účinne prispel k vykonaniu a vyhodnoteniu právne relevantných dôkazov v označenej veci, a to z dôvodov, ktoré nemôžu ísť na ťarchu sťažovateľa. Ústavný súd konštatoval, že ani päť pojednávaní nariadených v uvedenej veci nevedlo k vydaniu právoplatného rozhodnutia, t. j. k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa. Ústavný súd dokonca zistil, že okresný súd ani po tomto období nepristúpil ku konaniu a rozhodovaniu vo veci samej.

V súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru platí, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, nezbavuje štát zodpovednosti za zbytočné prietahy v konaní (II. ÚS 40/97, III. ÚS 17/02). Námietka pretrvávajúceho vysokého nápadu na občianskoprávnom úseku nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci občana, ani okolnosti, ktorú ústavný súd zohľadňuje v súvislosti s pozitívnym záväzkom štátu zabezpečiť základné právo občana na súdne konanie bez zbytočných prietahov.

Vychádzajúc z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 29 C 35/98 došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

1. Ústavný súd v súlade so svojím rozhodnutím o porušení základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v zmysle § 56 ods. 3 zákona

o ústavnom súde prikázal okresnému súdu, aby vo veci sp. zn. 29 C 35/98 konal bez zbytočných priet'ahov.

2. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy: „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.“

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Z ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde vyplýva, že primerané finančné zadosťučinenie má povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Sťažovateľ požadoval finančné zadosťučinenie vo výške 935 000 Sk, ktoré odôvodnil neúnosne dlhodobou právnou a existenčnou neistotou, v ktorej sa ocitol, a vyhrotením rodinných pomerov na pokraji zruinovania príbuzenských vzťahov, a uviedol:

„A) Za dlhodobé znemožnenie nápravy hrubého verejného dehonestovania mojej občianskej a profesionálnej cti v súvislosti s uverejnením inkriminovaného článku..., za dlhodobé zníženie vážnosti mojej osoby v očiach čitateľskej verejnosti a dôstojnosti v spoločnosti požadujem 450.000 Sk;

B) Za z toho vyplývajúcu časovú ujmu, psychickú ujmu, kreatívnu ujmu, stratu na zárobku, rozvrátenie rodinných vzťahov, problémy s nezamestnanosťou, infláciou, právnym zastupovaním, dôchodkovým zabezpečením požadujem 485.000,- Sk;

C) Celková čiastka od porušiteľa požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia teda predstavuje 935.000,- Sk.“

Na ústnom pojednávaní sťažovateľ doplnil, že požadované finančné zadosťučinenie predstavuje čistú ušľú mzdu za obdobie od straty zamestnania.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne

okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je síce zmiernenie nemajetkovej ujmy, avšak nie aj prípadná náhrada škody.

Hoci ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v označenom súdnom konaní konal bez zbytočných priet'ahov, vychádzal z názoru, že porušenie základného práva s'ťažovateľa nemožno účinne odstrániť len uplatnením tejto jeho právomoci.

So zreteľom na celkovú dobu konania okresného súdu vo veci sp. zn. 29 C 35/98, berúc do úvahy, že s'ťažovateľ sa o predĺženie tejto doby zásadne nepričinil, a zohľadňujúc konkrétne okolnosti prípadu vrátane postavenia s'ťažovateľa sprevádzaného pocitom neistoty, utrpenia a krivdy, zohľadňujúc princípy spravodlivosti ústavný súd považoval priznanie sumy 40 000 Sk za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

3. Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o náhrade trov konania s'ťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s právnym zastúpením pred ústavným súdom, a priznal s'ťažovateľovi náhradu trov konania vo výške 12 400 Sk (§ 1 ods. 3, § 16, § 19 ods. 3 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnej pomoci), pričom vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca za prvý polrok roku 2002, ktorá bola 11 963 Sk, ako aj z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca za prvý polrok roku 2002, ktorá bola 12 811 Sk (pre účely odmeny za úkony po 1. januári 2003). Náhrada bola priznaná za dva úkony po 3 900 Sk a po 100 Sk režijný paušál a za jeden úkon po 4 270 Sk a 130 Sk režijný paušál.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2003